

ЛІНГВОКУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ОПИС КОНЦЕПТУ «ЩАСТЯ»

Давидченко Інна Дмитрівна

*доцентка кафедри української лінгвістики, літератури та методики навчання КЗ «ХГПА» ХОР, кандидатка педагогічних наук, доцентка
e-mail: davidchenkoid@ukr.net*

Лінгвокультурологія виникла як результат осмосу, що характеризується знанням історичного розвитку української держави, духовної та матеріальної культури, фольклору, традицій, звичаїв та обрядів, а також умінням застосовувати лінгвокультурологічні знання у професійній діяльності [2].

З точки зору лінгвокультурології концепт «ЩАСТЯ» містить історичну, культурну, інтелектуальну та емоційну інформацію. «ЩАСТЯ» як концепт відображається в об'єктивній дійсності, впливає на фізичний та психоемоційний стан людини, містить ресурси логічного та чуттєво-образного світосприйняття, є естетичною, моральною та етичною категорією.

Вираження концепту «ЩАСТЯ» у мові відбувається за допомогою різних лексичних засобів, фразеологічних одиниць, словосполучень і простих речень. Зокрема, репрезентацію лексичних одиниць концепту «ЩАСТЯ» у своїх дослідженнях розглядали Т. Братусь, С. Волкачев, У. Дробишевська, О. Маричук, С. Музичук, А. Семиретова та інші дослідники. Дослідники апробували концепт українською, англійською, польською та німецькою мовами.

За допомогою слів було простежено внутрішню форму концепту «ЩАСТЯ». Концепт «ЩАСТЯ» трактується як сприйняття суб'єктом об'єктивної реальності, тобто участь суб'єкта у сприйнятті середовища, в якому суб'єкт є творцем свого існування. Звідси можливий сценарій участі суб'єкта у цьому процесі, здатність суб'єкта переживати та сприймати об'єктивну світову ситуацію. У цьому випадку концепт «ЩАСТЯ» вербалізується в універсальному вимірі.

Згідно з етимологічними словниками, етимологія ЩАСТЯ є праслов'янською, буквально означає «добра доля, частина»[3]. З етимологічної точки зору, ЩАСТЯ – це спільнослов'янське слово, що означає «частина, той, хто залишається зі здобиччю». ЩАСТЯ визначалося і як побутове поняття, наприклад, і *нескінченного щастя, без щастя в ліс по гриби не ходи*, і як поняття, що існує в континуумі *нескінченного щастя, вічного щастя, швидкоплинного щастя і короткочасного щастя* [1].

Концепт «ЩАСТЯ» характеризується такими групами або фреймами: фактори ЩАСТЯ (*чесноти, бажання зробити інших щасливими тощо*), ознаки ЩАСТЯ (*щедрість, відсутність заздрощів тощо*), тривалість щастя (мінливість – ЩАСТЯ співвідноситься з часом), суб'єкти ЩАСТЯ (*наречені, здорові люди, розумні люди, мудрі люди, люди, які задовольняються малим*).

Таким чином, джерелом емоції ЩАСТЯ є краса, гармонія, мрії, досконалість, розкіш і тиха мінливість, що характеризують людське життя і навколишній світ. Концепт «ЩАСТЯ» втілюється також у просторових назвах, таких як *хвиля, море, земля, світ*, і вербалізується за допомогою образних засобів. Світ прекрасно сяє, життя тече хвилями, а мрії розчиняються у морі.

Список використаних джерел

1. ВТССУМ: Великий тлумачний словник сучасної української мови / Укл. і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2002. 1440 с.
2. Давидченко І. Д. Формування лінгвокультурологічної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет». Слов'янськ, 2018. 359 с.
3. Загоруйко О. Я. Великий універсальний словник української мови. Харків : Торсінг плюс, 2010. 768 с.